

שם הקורס: איכות וניהול סיכונים בשירותי הבריאות

מס' הקורס: 48021004

תיאור הקורס: קורס מבוא לתואר שני המציג עקרונות בסיסיים בתחום בטיחות המטופל, איכות הטיפול וניהול סיכונים. הקורס מאפשר להבין כיצד להתמודד עם אירוע חריג או טעות בטיפול, כיצד לבצע פרויקטים לשיפור איכות ומהם העקרונות המשפטיים בתחום ניהול סיכונים ברפואה. **מטרות הקורס:** להקנות ידע בסיסי בתחום שיפור איכות, בטיחות המטופל וניהול סיכונים. במסגרת הקורס יידונו סוגיות מרכזיות בבטיחות המטופל, ינתחו אירועים חריגים לדוגמה ויינתנו כלים מתודולוגיים לביצוע עבודת איכות בשיטת continuous quality improvement ולתחקור אירועים חריגים.

עם סיום הקורס בהצלחה, הסטודנט יידע:

1. להצביע על סיבות שורש לאירוע חריג
2. להכיר שיטות פרואקטיביות בניתוח סיכונים, כולל שיטת FMEA
3. לבחור מדדים ויעדים עבור תוכנית התערבות מוצעת
4. להסביר נתוני איכות המוצגים בטבלה או בגרף
5. לתאר מושגים עיקריים בבטיחות המטופל כגון מניעת זיהומים, טעויות בתרופות, בטיחות המטופל בחדר הניתוח, תקשורת בצוות, תקשורת מטפל-מטופל
6. להגדיר מושגים משפטיים הקשורים לבטיחות המטופל וניהול סיכונים כגון רשלנות, הסכמה מדעת, חוק זכויות החולה, צעדים משמעותיים

נהלי נוכחות: נוכחות חובה

אופן ההוראה: שיעורים פרונטליים.

הערכת הסטודנטים בקורס: עבודת הגשה 30%, מבחן 70%.

נקודות זכות: 3

שנה אקדמית: תש"ף

סמסטר: אביב

שעות: 3

שפת הוראה: עברית

תואר: שני בניהול מערכות בריאות

איפיון הקורס: קורס חובה לסטודנטים לתואר

שני, שנה א.

מחלקה אחראית: ניהול מערכות בריאות

דרישות קדם: אין

מפתח הציונים: 0-100

שם המרצה: ד"ר יעקב דרייזר,

MD MPH PhD

פרטי קשר

טלפון במשרד: 08-6400590

דוא"ל: jacod@bgu.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש, הנהלת המרכז

הרפואי סרוקה

אישור הקורס: הקורס אושר על ידי ועדת

הוראה פקולטית

עדכון אחרון: 23.11.19

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
המחלקה לניהול מערכות בריאות

מטלות הקורס: הגשת עבודה בהיקף של 5-10 עמודים. מעבר בחינה.
הזמן הנדרש לעבודה עצמית בבית: בנוסף לעבודתו בכיתה, כל סטודנט נדרש להגשת עבודה בנושא פרוייקט שיפור איכות שתכלול סקירת ספרות קצרה, תכנון איסוף נתוני בסיס, מדדים ויעדים (כ-10 שעות עבודה).

תוכן הקורס/ מבנה הקורס

שיעור	נושא	ספרות רלוונטית*	קבוצה א' ימי ו'	קבוצה ב' ימי ג'
1.	מושגי יסוד באיכות ובטיחות המטופל	IOM, 2000; IOM, 2001 Hughes, 2008. Chapters 1-4 Jha, 2008	13/3/20	17/3/20
2.	הגורם האנושי ומורכבות המערכת, תופעת "הקורבן השני"	צוקרמן, 2016 Hughes, 2008. Chapter 5 Vincent, 2012 Vincent & Amalberti, 2016	20/3/20	23/3/20
3.	אירועים חריגים, טעויות וכמעט טעויות, ניתוח סיבות שורש ולמידה מטעויות	בן שושן וגולדפרב, 2013 Hughes, 2008. Chapter 35	27/3/20	31/3/20
4.	ניתוח סיכונים פרואקטיבי	IHI website: FMEA McLaughlin & Kaluzny, 2006. pp. 223-225	3/4/20	21/4/20
5.	מדידת איכות	כהן, 2010; דרייזר, 2011;	24/4/20	5/5/20
6.	היבטים מתודולוגיים בשיפור איכות	The Health Foundation, 2015 The Health Foundation, 2016 פייגין וחב', 2004. עמ' 51-58 Hughes, 2008. Chapter 44	1/5/20	2/4/19
7.	היבטים משפטיים של ניהול סיכונים – חלק א'	פייגין וחב', 2004. עמ' 148-117, 191-206	8/5/20	12/5/20
8.	היבטים משפטיים של ניהול סיכונים – חלק ב' אקרדיטציה	פייגין וחב', 2004. עמ' 149-190 בן נון וחב' 2010, עמ' 467-487 בר רצון, 2011; ISQua, 2015	15/5/20	19/5/20
9.	בטיחות הטיפול התרופתי תקשורת בין מטפלים	IOM, 2006; Pillow, 2007. pp. 21-32, 56-63 פייגין וחב', 2004. עמ' 321-346 Haynes, 2009; WHO, 2016 פייגין וחב', 2004. עמ' 261-296 Pillow, 2007. pp. 127-131 Hughes, 2008. Chapter 36 Hughes, 2004. Chapters 32-34	22/5/20	26/5/20
10.	מניעת זיהומים	Holmes, 2015; Pillow, 2007. pp. 15-19 פייגין וחב', 2004. עמ' 347-372	5/6/20	2/6/20
11.	המטופל במרכז	אגף השירות, 2016 הכנסת – מרכז המידע והמחקר, 2018 Leape, 2009 Pillow, 2007. pp. 75-93, 107-119 The Health Foundation, 2014 Betancourt, 2005	12/6/20	9/6/20
12.	רפואה מבוססת ראיות ככלי לקידום איכות היבטים כלכליים בקידום איכות, שימוש מושכל במשאבים, choosing wisely	נצר, 2010 Ovretveit, 2009 ABIM, 2017 Cassel & Guest, 2012	19/6/19	16/6/20
13	שיעור חזרה למבחן		26/6/19	23/6/19

רשימת קריאה (רשות):*

אגף השירות, מינהל איכות, שירות ובטיחות (2016). תורת השירות והוויית המטופל במערכת הבריאות בישראל. משרד הבריאות. מצוי בכתובת

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_Service_Theory.pdf

בן נון ג', ברלוביץ' י', שני מ' (2010). מערכת הבריאות בישראל.

בן שושן ד', גולדפרב נ' (2013). מתודולוגיה ללמידה ארגונית מאירועים חריגים (תחקיר). משרד הבריאות. מצוי בכתובת
<https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/DEBRIEFING.pdf>

בר רצון ע', וחב' (2011). אקרדיטציה של בתי חולים: ניסיון שירותי בריאות כללית. הרפואה 150: עמ' 340-345.

דרייזר י', וחב' (2011). מקורות למדדי איכות בארץ ובעולם. הרפואה 150: עמ' 141-147.

הכנסת – מרכז המידע והמחקר (2018). הנגשה לשונית והתאמה תרבותית במערכת הבריאות: יישום חוזר מנכ"ל משרד הבריאות 7/11. מצוי בכתובת

https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/0f25e8a6-877a-e711-80d6-00155d0a6d26/2_0f25e8a6-877a-e711-80d6-00155d0a6d26_11_10613.pdf

כהן א' וחב' (2010). תוכנית מדדי האיכות בשירותי בריאות כללית – העשור הראשון. הרפואה 149: עמ' 204-209.

נצר ד' וחב' (2010). מאגרי מידע מבוססי ראיות – חיפוש מושכל חוסך זמן. הרפואה 149: עמ' 387-391.

פייגין מ', חלמיש-שני ט', קפלן ע' (עורכים) (2004): ניהול סיכונים ברפואה, הוצ' רמות, תל אביב.

צוקרמן ש' (2016). הקורבן השני: לרפא את המרפא. ענבל.

American Board of Internal Medicine (2017). Choosing Wisely: A Special Report on the First Five Years.

Available at <http://www.choosingwisely.org/wp-content/uploads/2017/10/Choosing-Wisely-at-Five.pdf>

Betancourt JR, et al. (2005). Cultural competence and health care disparities – key perspectives and trends. *Health Affairs* 24: 499-505.

Cassel CK, Guest JA (2012). Choosing wisely: helping physicians and patients make smart decisions about their care. *JAMA* 307:1801-2.

Haynes AB et al (2009). A surgical safety checklist to reduce morbidity and mortality in a global population. *NEJM* 360:491-499.

Holmes A (2015). Infection prevention and control: lessons from acute care in England. Towards a whole health economy approach. The Health Foundation, London.

Hughes RG (Ed.) (2008) Patient safety and quality: An evidence-based handbook for nurses. AHRQ Publication No. 08-0043.

International Society for Quality in Health Care (ISQUA) (2015). Guidance on designing health external evaluation programmes including accreditation.

Institute for Healthcare Improvement (IHI). (2016). Failure mode and effects analysis (FMEA) tool. Available at: <http://www.ihl.org/resources/pages/tools/failuremodesandeffectsanalysisistool.aspx>

Institute of Medicine (IOM) (2000). To Err Is Human: Building a Safer Health System (Free Executive Summary). Available at: <http://www.nap.edu/read/9728/chapter/2>

Institute of Medicine (IOM) (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. (Free Executive Summary). Available at: <http://www.nationalacademies.org/hmd/~media/Files/Report%20Files/2001/Crossing-the-Quality-Chasm/Quality%20Chasm%202001%20%20report%20brief.pdf>

Institute of Medicine (IOM) (2006). Preventing medication errors: quality chasm series. National Academies Press, Washington, DC.

Jha A (Ed.), World Alliance for Patient Safety (2008). Summary of the Evidence on Patient Safety: Implications for Research. WHO. Available at:
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43874/9789241596541_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Leape L et al (2009). Transforming healthcare: a safety imperative. Quality & Safety in Health Care 18:424–428.

McLaughlin CP, Kaluzny AD (Eds.) (2006). Continuous quality improvement in Health Care. Theory, implementations and applications. 3rd edition. Jones & Bartlett Learning, Boston, MA.

Ovretveit J. (2009). Does improving quality save money? A review of evidence of which improvements to quality reduce costs to health service providers. The Health Foundation, London.

Pillow M. (Ed.) (2007) Patient Safety Pocket guide, Joint Commission Resources, Oak Brook, IL.

The Health Foundation (2014). Person-centred care made simple. What everyone should know about person-centred care. Available at:
<http://www.health.org.uk/sites/health/files/PersonCentredCareMadeSimple.pdf>

The Health Foundation (2015). Evaluation: what to consider. Available at:
<http://www.health.org.uk/sites/default/files/EvaluationWhatToConsider.pdf>

The Health Foundation (2016). Quality improvement made simple: What everyone should know about health care quality improvement. Available at:
<http://www.health.org.uk/sites/health/files/QualityImprovementMadeSimple.pdf>

Vincent C (2012). The essentials of patient safety. Springer Open. Available at:
<http://www.chfg.org/wp-content/uploads/2012/03/Vincent-Essentials-of-Patient-Safety-2012.pdf>

Vincent C, Amalberti R (2016). Safer healthcare: Strategies for the real world. Springer Open. Available at:
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-25559-0.pdf>

WHO Safe Surgery Saves Lives. (2016). The Second Global Patient Safety Challenge. Available at:
<http://www.who.int/patientsafety/safesurgery/en/index.html>

כל חומרי ועזרי הלמידה זמינים לסטודנטים באתר הקורס ב-moodle